

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amersfoort, 25 maart 2021

Betreft: een gezonde, veilige en kansrijke start voor elk kind

Geachte informateur,

Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en daarmee een optimale kans op een kansrijke en gezonde toekomst. In Nederland heeft 1 op de 6 kinderen geen goede start, waardoor zij zich fysiek, mentaal en sociaal minder goed kunnen ontwikkelen. We vragen het nieuwe kabinet om de Gezonde Generatie als doel voor 2040 in het Regeerakkoord op te nemen met als eerste stap de realisatie van een gezonde, veilige en kansrijke start voor iedereen. Veel snelheid en winst kan behaald worden door het fundament van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start als springplank te benutten.

Begin van het leven cruciaal voor goede gezondheid en voldoende kansen

We richten ons in Nederland met name op het genezen van aandoeningen en het oplossen van problemen. Terwijl een goede start cruciaal is voor het voorkomen van veel aandoeningen en latere problematiek op het terrein van gezondheid, welzijn, gedrag en schoolprestaties. De ontwikkeling die we doormaken vanaf de bevruchting tot aan tweejarige peuter (de eerste 1000 dagen van het leven) is fenomenaal en vormt het fundament voor de rest van ons leven. (Aanstaande) ouders spelen hier een belangrijke rol in.

1 op de 6 kinderen in Nederland heeft geen gezonde en kansrijke start

Helaas is een goede start voor 1 op de 6 kinderen niet vanzelfsprekend. Kinderen die in de eerste 1000 dagen van hun leven blootstaan aan risicofactoren, zoals stress (door bijvoorbeeld armoede of geweld in huis), slechte voeding of sigarettenrook en het gebrek aan beschermende factoren (zoals een gezonde omgeving, sociaal netwerk en vroege leerkansen) beginnen hun leven met een grote achterstand. Dit heeft enorme impact op hun fysieke, mentale en sociale gezondheid en hun kansen later in het leven en zelfs op hun nageslacht.

Groot rendement

Investeren in deze eerste 1000 dagen is daarom de ultieme vorm van preventie. Het is effectiever en goedkoper dan alle bewezen effectieve behandelingen tezamen. Hoe eerder we als samenleving investeren in deze periode, hoe groter het rendement; voor het kind, de ouder(s) én de samenleving als geheel: minder zorgkosten, minder jeugdhulp, meer onderwijskansen en minder verlies aan capaciteit.¹

¹ Beter weten: een beter begin, RIVM, 2020

Een begin is gemaakt

Met het landelijke actieprogramma Kansrijke Start vanuit VWS hebben alle betrokken partijen in de afgelopen drie jaar, voortbouwend op al bestaande initiatieven, een stevig fundament gelegd voor samenwerkingsvormen en interventies ten behoeve van (aanstaande) ouders en kinderen. In 275 gemeenten wordt gewerkt aan opbouw en verdere versterking van lokale coalities, waarin geboorte- en jeugdgezondheidszorg, welzijnswerk en wijkteams met elkaar samenwerken om ouders te ondersteunen bij het geven van een goede start aan hun kind.

Een landelijke coalitie bestaande uit 41 bevlogen wetenschappers, bestuurders, zorgprofessionals, maatschappelijke organisaties en zorgverzekeraars ondersteunt het actieprogramma. Al die individuen werken ook vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheden aan een gezonde, veilige en kansrijke start voor elk kind. Daarnaast werken twintig samenwerkende gezondheidsfondsen, samen met een aantal vermogensfondsen, aan het realiseren van een Gezonde Generatie in 2040. Het creëren van een gezonde basis voor huidige en toekomstige generaties is daarbij een essentiële randvoorwaarde. Het inspirerende langetermijnperspectief van de Gezonde Generatie kan veel partijen inspireren en voor de noodzakelijke kritische massa zorgen.

Samen zetten we ons ervoor in dat:

- aanstaande ouders de kans krijgen en nemen om gezond zwanger te worden op een voor hen gewenst en verstandig moment in hun leven, met speciale aandacht voor ouders in een kwetsbare situatie;
- kinderen zo gezond mogelijk geboren worden en daarmee een gezonde en kansrijke toekomst hebben;
- na de geboorte ouder(s) zelf voldoende steun en mogelijkheden hebben om de gezonde en kansrijke ontwikkeling van hun kind te ondersteunen;
- er meer bewustwording komt voor de waarde van ouderschap, met name tijdens de eerste 1000 dagen.

Interdepartementaal plan voor een goede start voor elk kind

Er is echter meer nodig. Alle ouders moeten in staat zijn hun kind een gezonde, veilige en kansrijke start te geven. Wij merken dat dit een zaak van lange adem is. Daar voelen wij ons verantwoordelijk voor en gaan wij langdurig onze schouders onder zetten. Dat kunnen we echter niet zonder de steun van het volgende kabinet. Daarom roepen wij het nieuwe kabinet op deze beweging te omarmen en in de komende kabinetsperiode tot een interdepartementaal plan te komen voor een goede start voor elk kind. Zo kan zij zorgen voor politieke, financiële en bestuurlijke randvoorwaarden, waarbinnen wij onze rollen en verantwoordelijkheden effectiever kunnen vervullen. De inbedding via lokale (en regionale) coalities en samenwerking tussen het medische en sociale domein die effectief is gebleken, vraagt om een rijksoverheid die gaat staan voor juridische en financiële randvoorwaarden op de lange termijn.

Regeerakkoord

We hebben daarom het verzoek om de Gezonde Generatie als doel voor 2040 expliciet in het Regeerakkoord op te nemen. Als eerste stap daarbinnen is het noodzakelijk om een gezonde, veilige en kansrijke start voor elk kind te realiseren. Veel snelheid en winst kan

behaald worden door het fundament van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start als springplank te benutten. Wij, de ondergenoemde personen, hebben in de afgelopen jaren een goede basis gelegd voor verdiepend beleid.

Elkaars krachten benutten

De urgentie voor het samenwerken aan een goede start voor elk kind is door de coronacrisis nog groter en zichtbaarder geworden. Wij blijven ons als medische en maatschappelijke organisaties, professionals en overheden onverminderd inzetten voor een gezonde, veilige en kansrijke start van elk kind op weg naar een Gezonde Generatie in 2040. Als maatschappelijk middenveld willen we nadrukkelijk de partner zijn van het nieuwe kabinet om van dit ambitieuze vergezicht realiteit te maken. Ook de VNG ondersteunt deze lijn.

Graag gaan we met u om tafel om te kijken hoe we elkaars kracht kunnen benutten om deze doelstelling te realiseren en welke randvoorwaarden hiervoor nationaal, regionaal en lokaal nodig zijn. Daarmee helpen we alle kinderen, ouders en de samenleving als geheel en maken we ook toekomstige generaties weerbaarder voor uitdagingen in de toekomst.

Een goed begin is meer dan het halve werk!

Hoogachtend,

Angela Bransen, Actiz en GGD GHOR Nederland
Anneke Kesler-Koppe, GGD Amsterdam
Annemieke Goudkuil, V&VN
Bernadette van Oers, GGD West Brabant
Carina Hilders, Reinier de Graaf Gasthuis
Connie Rijlaarsdam, Nu Niet Zwanger
Eric Steegers, Erasmus MC
Frank Bluiminck, Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ): Jeugdzorg Nederland, de Nederlandse ggz, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, VOBC
Gerda Groen, Home-Start
Geri Bonnhof, College Perinatale Zorg
Gertjan Driesse, Maastricht UMC
Grete Visser, Gemeente Nijmegen
Hugo Backx, GGD GHOR
Igor Ivakic, NCJ
Iris de Vries, Vereniging Arts en Leefstijl
Isabelle Diks, Gemeente Groningen
Janine Lazet, Geboortezak Leidsche Rijn Utrecht
Joas Duister, Menzis
Jordy Clemens, Gemeente Heerlen
Jose Manshanden, GGD Amsterdam
Judith Bokhove, Gemeente Rotterdam
Koos van der Velden, Radboud UMC
Leontien Peeters, Bernard van Leer Foundation
Lian Smits, Sterk Huis & Veilig Thuis Midden Brabant
Lilian Tham, 't Kaboutershuis
Lindy van Breda Vriesman, Het Groene Kruis/ Isis Kraamzorg

Lyanne Rövekamp, Haga Ziekenhuis
Marcelle Hendrickx, Gemeente Tilburg
Margreet de Graaf-Siegers, Veiligheidsregio Fryslân
Maria Wassink, Steunouder Nederland
Marieke Paarlberg, Gelre Ziekenhuizen
Mariëlle Dekker, Augeo Foundation
Mark de Man, Gemeente Südwest-Fryslân
Mascha Kamphuis, LECK
Michael Rutgers, Samenwerkende Gezondheidsfondsen
Nelleke Gosker, verloskundige Meppel
Rik van der Linden, Gemeente Dordrecht
Samantha Dinsbach, GGD Twente
Simone Kukenheim, Gemeente Amsterdam
Simone van der Veen, Geboortezorg-Kraamzorg
Suzanne Oostvogels, Menzis
Tessa Roseboom, AMC-UvA
Wiro Gruisen, CZ

Ook ondersteund door de Spiegelgroep Programma Kansrijke Start (ervaringsdeskundigen):

Chiara Vanenburg
Eliza Huizinga
Jaouad Essaoui
Jenny de Jeu
Joke Schaapman
Judith de Bruin
Therese Bravenboer

Contactpersoon voor vragen en meer informatie: Eleanne Plaizier, Samenwerkende
Gezondheidsfondsen plaizier@gezondheidsfondsen.nl